

РЕШЕНИЕ

№ 30

гр. София, 04.01.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ ГРАДСКИ СЪД, ВЪЗЗ. II-Д СЪСТАВ, в публично заседание на шести октомври през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: Силвана Гълъбова

Членове: Г. Ст. Чехларов
Петър Милев

при участието на секретаря Илияна Ив. Коцева
като разгледа докладваното от Силвана Гълъбова Въззивно гражданско дело № 20231100501212 по описа за 2023 година

Производството е по реда на чл.258 – 273 ГПК.

Производство е образувано по въззивна жалба на ищеца Община Калояново срещу решение от 30.05.2022 г. по гр.д. №6446/2021 г. на Софийския районен съд, 168 състав, с което е отхвърлен предявеният от жалбоподателя срещу „У.“ ЕООД осъдителен иск с правно основание чл.55 ал.1 пр.3 ЗЗД за сумата от 14 702,69 лв., представляваща авансово заплатена сума по договор за възлагане на обществена поръчка от 26.04.2018 г., ведно със законна лихва от 11.09.2020 г. до окончателното изплащане, като ищецът е осъден да заплати на ответника разноски по делото.

В жалбата се твърди, че решението на СРС е неправилно, постановено в противоречие с материалния закон и необосновано. Сочи, че първоинстанционният съд неправилно е приел, че забавата на длъжника не е установена. Поддържа, че страните са договорили развалянето на договора поради неизпълнение да става по начин, различен от указания в чл.87 ал.1 ЗЗД, което разваляне на договора е налице. Предвид изложеното, жалбоподателят моли въззивния съд да отмени обжалваното решение и да уважи изцяло предявения иск. Претендира разноски.

Въззиваемата страна на „У.“ ЕООД в срока за отговор по чл.263 ал.1 ГПК оспорва жалбата и моли първоинстанционното решение да бъде потвърдено. Претендира разноски.

Съдът, като обсъди доводите във въззивната жалба относно атакувания съдебен акт и събраните по делото доказателства, достигна до следните фактически и правни изводи:

Жалбата е подадена в срок и е допустима, а разгледана по същество е **основателна**.

Съгласно разпоредбата на чл.269 ГПК въззивният съд се произнася служебно по валидността на решението, а по допустимостта – в обжалваната му част, като по останалите въпроси е ограничен от посоченото в жалбата с изключение на случаите, когато следва да приложи императивна материалноправна норма, както и когато следи служебно за интереса на някоя от страните – т.1 от ТР №1/09.12.2013 г. по тълк.д. №1/2013 г. на ОСГТК на ВКС.

Настоящият случай не попада в двете визирани изключения, поради което въззивният съд следва да се произнесе по правилността на решението само по наведените оплаквания в жалбата.

Процесното първоинстанционно решение е валидно, допустимо, но неправилно по следните съображения:

СРС е сезиран с иск с правно основание чл.55 ал.1 пр.3 ЗЗД - за връщане на платеното на отпаднало основание авансово възнаграждение по договор за възлагане на обществена поръчка №32/26.04.2018 г. с предмет „Изработване на ОУП на Община Калояново, ЕО и ОС“, който договор е развален от ищеца поради неизпълнение от страна на ответника-изпълнител по договора. Настоящият състав счита, че нормата на чл.55 ал.1 пр.3 ЗЗД е приложимата материална разпоредба към процесните правоотношения. Всички факти, сочени от ищеца, касаят фактическия състав на чл.55 ал.1 пр.3 ЗЗД – предаване, съответно получаване на нещо на отпаднало основание, като обогатяването се изразява в парична сума – авансово платеното възнаграждение по договора за изработка.

Ответникът в срока за отговор по чл.131 ГПК оспорва предявения иск, като твърди, че ищецът не му е оказал необходимото съдействие за изготвяне на ОУП, поради което не се явява неизправна страна по договора и за ищеца не е възникнало правото да развали договора. Релевира и възражение за прихващане със сумата от 100 000,00 лв., представляваща обезщетение за претърпени загуби и пропуснати ползи поради недобросъвестното поведение на ищеца.

Във въззивното производство на ответника са дадени указания да конкретизира релевираното възнаграждение за прихващане – да посочи в какво се изразяват претърпените вреди и пропуснатите ползи, респ. размера на същите.

По иска с правно основание чл.55 ал.1 пр.3 ЗЗД:

За основателността на предявения иск за връщане на платеното от ищеца авансово възнаграждение, явяващо се получена на отпаднало основание, трябва да се докажат следните факти: че страните са сключили договор, по силата на който ищецът е заплатил на ответника процесната сума, представляваща авансово заплатено възнаграждение по сключения договор за изработка с посочения по-горе предмет, както и че договорът е развален. Тези факти подлежат на доказване от ищеца.

В доказателствена тежест на ответника е да докаже, че е изпълнил задълженията си по договора или че неизпълнението му се дължи на виновното поведение на ищеца.

По делото не е спорно и се установява от представения договор за възлагане на обществена поръчка №32/26.04.2018 г., че Община Калояново е възложила, а ДЗЗД „У.сити“ е приел да изработи ОУП на общината, ЕО и ОС. Договорът е подписан след проведена процедура по ЗОП, за което е представено обявление за възложена поръчка, в което изрично е посочена датата на сключване на договора и избрания изпълнител. Срокът за изпълнение на работата е бил определен на 30.09.2018 г. /чл.4 ал.1/, а съгласно чл.4 ал.2, срокът за изработване на предварителния проект на ОУП е определен на 6 мес., считано от датата на възлагателното писмо, което следва да се издаде след подписване на приемо-предавателен протокол за предаване на изходните данни, респ. срокът за изготвяне на окончателен проект е заложен до 3 мес., считано от получаване на писменото уведомление от възложителя, че необходимите процедури по обсъждане и съгласуване на предварителния проект за ОУП по ЗУТ са проведени. По идентичен начин са съгласувани между страните сроковете за изготвяне на ЕО и ОС, като сроковете подлежат на удължаване само при наличие на непреодолима сила или обективна пречка, която не била причинена от страна по договора и която не е могла да бъде предвидена при добросъвестно изпълнение на преддоговорните и договорните задължения. Съгласно чл.5 от договора, възложителят има задължение да осигури изходната информация за изработка на проекта, както и да прегледа предварителния проект за несъответствия в срок от 5 работни дни от постъпването му в деловодството на общината, след изтичането на който срок се счита, че предварителният проект отговаря на изискванията на възложителя и следва да се пристъпи към съгласуването му и изготвянето на окончателен срок /чл.10 ал.4/. Съгласно чл.15 т.4 от договора, изправната страна може да прекрати договора с 10-дневно писмено предизвестие до неизправната страна.

Не е спорно и се установява от представеното преводно нареждане от 10.08.2018 г., че възложителят е заплатил по сметка на изпълнителя сумата от 28 828,80 лв. с ДДС – аванс по чл.3 ал.1 от договора, за което е издадена фактура №1/07.08.2018 г., която също е представена по делото.

От представената по делото кореспонденция между страните се установява, че към датата на подписването му и до 27.02.2019 г., т.е. 5 мес. след крайния срок за изпълнение и 10 мес. след сключване на договора, възложителят не е предал на изпълнителя всички изходни данни, които били от значение за изготвяне на ОУП, за което по делото също страните не спорят. С писмо от 27.04.2018 г. изпълнителят е отправил искане до възложителя да предаде общинския план за развитие на района за 2014 г. – 2020 г., програмата за управление на отпадъците, програмата за опазване на околната среда, плана за защита при бедствия и аварии, плана за развитие на туризма, програмата за управление на общинската собственост и за развитие на социалните дейности, т.е. все данни, без които не би могъл да се подготви предварителния проект за ОУП. С писмо от същата дата изпълнителят е предал подготвени от него проекти на писма, с които възложителят да изиска изходни данни от съответните административни служби и експлоатационни дружества относно КККР за землището, данни за земеделските имоти, за изготвената КВС, за паметниците на културата и за военните паметници, за археологическите обекти, метеорологични и хидрологични данни за района, екологични условия на същия, наземни и подземни води, гори, пътна инфраструктура, ВиК и ел. мрежи и др. Не се спори, че тези проекти на писма са били предадени на възложителя. С писмо от 22.06.2018 г. и въпреки липсата на изходни данни в пълнота изпълнителят е изпратил на възложителя задание за определяне на обхвата и съдържанието на екологичната оценка, като няма данни за възражения по него. С напомнителни писма от 16.07.2018 г. и от 17.07.2018 г. ДЗЗД „У.сити“ отново е напомнило за нуждата от събиране на всички изходни данни, като в табличен вид е отразявало кои от тях липсват.

От представения приемо-предавателен протокол от 27.02.2019 г., двустранно подписан, се установява, че страните по договора са удостоверили получаване на всички изходни данни за изпълнение на възложената работа. В същия изрично е посочено, че с подписването му започва да тече 6-мес. срок по чл.4 ал.2 от договора за изготвяне на предварителния проект за ОУП, ЕО и ОС, т.е. срокът за изработка на тази част от заданието е определен за 27.08.2019 г. Не се спори, че на 27.02.2019 г. е било издадено и възлагателното писмо за изготвяне на предварителен проект за ОУП, ЕО и ОС на проекта.

С писмо от 07.10.2019 г. изпълнителят е предложил договарянето на нови срокове за изпълнение на заданието, както следва: предварителният проект за ОУП, ЕО и ОС - до 22.11.2019 г., преглед на документите от възложителя и отстраняване на евентуални забележки – до 13.12.2019 г., изпращане на проекта за ОУПО, ЕО и ОС за провеждане на съгласувателни процедури с институции – след 13.02.2019 г., провеждане на общественото обсъждане на проекта – в периода 06.01.2020 г. – 10.01.2020 г., и приключване на съгласувателните процедури – до март 2020 г.

С уведомление от Община Калояново до гражданското дружество – изпълнител на проекта, и до съдружниците му възложителят е прекратил договора на основание чл.15 т.4 от него – виновно неизпълнение на задълженията от изпълнителя, като е счел, че прекратяването настъпва след изтичане на посочения в същата разпоредба 10-дневен срок от получаване на уведомлението, както е посочено в договора. Със същото писмо възложителят е поканил адресатите да върнат платения аванс. Уведомлението е връчено на ответника чрез залепване на уведомление на 29.11.2019 г.

От приетото по делото заключение на СТЕ, което настоящият съдебен състав кредитира изцяло, се установява, че към 27.02.2019 г. са получени необходимите изходни данни за изготвяне на процесния проект.

Други относими доказателства не са ангажирани.

Съгласно разпоредбата на чл.87 ал.1 ЗЗД, когато длъжникът по двустранен договор не изпълни задълженията си поради причина, за която той отговаря, кредиторът може да развали договора, като даде на длъжника подходящ срок за изпълнение с предупреждение, че след изтичане на срока ще смята договора за развален, а съгласно чл.87 ал.2 ЗЗД -

кредиторът може да заяви на длъжника, че разваля договора и без да даде срок, ако изпълнението е станало невъзможно изцяло или отчасти, ако поради забава на длъжника то е станало безполезно или ако задължението е трябвало да се изпълни непременно в уговореното време.

Съгласно трайната практика на ВКС /решение №76/13.07.2017 г. по т.д. №1037/2016 г. на I ТО, решение №2/17.02.2021 г. по гр.д. №1248/2020 г., III ГО/, нормата на чл.87 ал.1 ЗЗД е диспозитивна и страните по един двустранен договор могат да уговорят отклонение от нея и дори да приемат, че ако няма изпълнение по договора в сроковете, посочени в него, то само при наличие на тази предпоставка възложителят може да развали договора.

В случая, в чл.15 т.4 от процесния договор като предпоставка за развалянето му е предвидено само виновното неизпълнение на договора от насрещната страна в срока по чл.4 ал.2. Настоящият въззивен състав намира, че по делото не се установи ответникът е изпълнил задълженията си по процесния договор – да е изготвил и предал на ищеца до 27.08.2019 г. процесния проект, за което по делото не се и спори. Не се твърди, нито се установява проектът да е бил изработен към тази дата, или към датата на получаване на уведомлението за разваляне на договора, или към датата на предявяване на иска, или на по-късен етап. Ето защо, следва да се приеме, че след получаване на пълната база от данни /27.02.2019 г./ за изработване на предварителния проект и в договорения 6-мес. срок изпълнителят не е изработил и предал проекта, т.е. не се доказва наличието на договорни отношения, по които ответникът е престирал точно – налице е виновно неизпълнение на договора от негова страна, поради което за възложителя-ищец е възникнало правото да развали договора на основание чл.15 т.4 от договора и без да спазва реда по чл.87 ал.1 ЗЗД – да дава подходящ срок за изпълнение, респ. да доказва отпаднал интерес от изпълнението.

Неоснователно е възражението на ответника, че договорът не може да се счита за развален, тъй като не е получил описаното по-горе уведомление за разваляне на договора преди датата на депозиране на исковата молба. Съгласно трайната практика на ВКС, вкл. и цитираните от първоинстанционния съд съдебни актове, уведомление за разваляне на договора може да се счита за извършено и чрез подаване на исковата молба, и не е необходимо възложителят да доказва, че е отправил изрично изявление преди предявяване на иска за връщане на платеното на отпаднало основание.

Според нормата на чл.55 ал.1 пр.3 ЗЗД, полученото на отпаднало основание подлежи на връщане. И тъй като по делото се установи, че процесният договор е развален, то и получената от ответника сума – авансово платеното възнаграждение, се явява получена от ответника на отпаднало основание и подлежи на връщане.

Ответникът, чиято е доказателствената тежест за това, на доказва положителния факт на връщането на полученото възнаграждение.

Поради изложеното, съдът намира, че предявеният иск се явява изцяло основателен и като такъв подлежи на уважаване за пълния предявен размер.

По възражението за прихващане:

Възражението за прихващане е само едно процесуално действие за защита срещу първоначално предявения иск, като целта е отхвърляне на този иск, поради погасяване на вземането по него чрез прихващане с вземането на ответника. Направеното възражение обаче е недопустимо и не следва да бъде разглеждано, тъй като ответникът не е изпълнил дадените му от въззивния съд указанията за конкретизиране на сочените загубите и пропуснатите ползи, чието обезщетяване се претендира.

Поради изложеното, обжалваното решение на СРС следва да бъде отменено изцяло и вместо него да бъде постановено друго, с което предявеният от ищеца срещу ответника иск бъде уважен изцяло.

С оглед изхода на делото и направеното искане, на ищеца на основание чл.78 ал.1 ГПК следва да се присъдят разноски в първоинстанционното производство в размер на сумата от 588,11 лв., представляваща държавна такса, и сумата от 975,00 лв., представляваща адвокатско възнаграждение, и разноски във въззивното производство в размер на сумата от 294,06 лв., представляваща държавна такса, и сумата от 1800,00 лв., представляваща адвокатско възнаграждение. Възражението на въззиваемата страна за прекомерност на заплатеното от въззивника адвокатско възнаграждение е неоснователно.

По делото е представен договор за правна защита и съдействие, сключен между въззиваемата страна и адв. Г. Н., според който ответникът е заплатил адвокатско възнаграждение по настоящето дело в размер на сумата от 1800,00 лв. Съгласно ТР №6/2012 от 06.11.2013 г. на ОСГТК на ВКС, при намаляване на подлежащо на присъждане адвокатско възнаграждение, поради прекомерност по реда на чл.78 ал.5 ГПК, съдът не е обвързан от предвиденото в § 2 Наредба №1/09.07.2004 г. ограничение и е свободен да намали възнаграждението до предвидения в същата наредба минимален размер. Договореното по настоящето дело адвокатско възнаграждение надвишава незначително този минимален размер, изчислен съобразно чл.7 ал.2 т.3 Наредба №1 за минималните размери на адвокатските възнаграждения, а и с оглед на фактическата и правна сложност на делото, не следва да бъде намалявано до минималния такъв.

Воден от гореизложеното, съдът

РЕШИ:

ОТМЕНЯ изцяло решение №20038944/30.05.2022 г., постановено по гр.д. №6446/2021 г. по описа на СРС, ГО, 168 състав, **и вместо него постановява:**

ОСЪЖДА „У.“ ЕООД, ЕИК ****, седалище и адрес на управление: гр. София, ул. ****, да заплати на **Община Калояново**, ЕИК ****, адрес: с. Калояново, пл. ****, на основание чл.55 ал.1 пр.3 ЗЗД сумата от **14 702,69 лв.**, представляваща получено на отпаднало основание авансово възнаграждение по развален договор за възлагане на обществена поръчка №32/26.04.2018 г., **ведно със законната лихва**, считано от 11.09.2020 г. до окончателното изплащане, на основание чл.78 ал.1 ГПК сумата от **1563,11 лв.**, представляваща разноски в първоинстанционното производство, и сумата от **2094,06 лв.**, представляваща разноски във въззивното производство.

РЕШЕНИЕТО не подлежи на обжалване.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____